

Sobieszczak-Marciniak, Małgorzata

Konkurs wiedzy o życiu i działalności Marii Skłodowskiej-Curie

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 53/3-4, 417-420

2008

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

miedzy ciekłym azotem a tzw. suchym lodem. Dziękujemy bardzo serdecznie . Nasi goście bardzo chętnie i tłumnie poddawali się eksperymentom, zadawali pytania, oglądali prezentację na ekranach komputerów. Dużą radość, nam organizatorom, sprawiał widok dzieci, które wręcz pchały się do stołów laboratoryjnych, przekrzykiwały się zadając pytania i radośnie reagowały na udzielane odpowiedzi. Dla takiego widoku naprawdę warto zostać w pracy do godziny 1 w nocy.

Dziękujemy wszystkim, którzy nas odwiedzili i zapraszamy za rok.

Małgorzata Sobieszczak-Marciniak
Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie

KONKURS WIEDZY O ŻYCIU I DZIAŁALNOŚCI MARII SKŁODOWSKIEJ-CURIE

W roku 2007 przypadały trzy rocznice związane z wielką uczoną, dwukrotną laureatką Nagrody Nobla – Marią Skłodowską-Curie. Obchodziliśmy bowiem 140. rocznicę urodzin noblistki, 75. lecie utworzenia w Warszawie Instytutu Radowego oraz 40. rocznicę powstania jedyne go na świecie biograficznego Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie, w domu jej urodzenia przy ul. Freta 16 w Warszawie. Niezmiernie rzadko zdarza się, aby w jednym roku świętować tak wiele jubileuszy związanych z jedną osobą. Z tej okazji kilka organizacji, związanych z osobą i dokonaniem i uczoney, zorganizowało szereg imprez przypominających o owych rocznicach. Wśród tych organizacji znalazły się: Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie, Polskie Towarzystwo Chemiczne, Państwowa Agencja Atomistyki, Politechnika Warszawska, Towarzystwo Marii Skłodowskiej-Curie w Hołdzie, Muzeum Historyczne m. st. Warszawy i inne. Pozwolę sobie wymienić kilka imprez, które towarzyszyły obchodom: przedstawienie w Teatrze Bajka sztuki pt. *Promieniowanie* ukazujące ostatnie chwile życia Marii Skłodowskiej-Curie spędzone w sanatorium Sancellemoz w towarzystwie młodszej córki – Ewy, ich rozważania, rozmowy, wspomnienia; spotkanie z aktorkami Marią Nowotarską i Agatą Pilińską w Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie. Kolejne imprezy to: uroczystość przed Instytutem Onkologii przy ul. Wawelskiej (dawnym Instytutem Radowym, obecnie działa tu także Towarzystwo Marii Skłodowskiej-Curie w Hołdzie) upamiętniająca otwarcie Instytutu Radowego przez uczoną 29 maja 1932 r. Młodzież z warszawskich szkół noszących imię uczoney posadziła pamiątkowe drzewo w ogrodzie, w którym rośnie do dziś drzewo posadzone wówczas przez uczoną. Uroczysty urodzinowy koncert muzyki poważnej pod patronatem Pani Prezydent Warszawy zorganizowano dokładnie w dniu urodzin Marii Skłodowskiej-Curie, 7 listopada, w Muzeum Historycznym m.st. Warszawy. Nazajutrz odbyły się pokazy biograficznych filmów o życiu i pracy uczoney.

Organizatorzy obchodów zwrócili się także do młodzieży. Rozpisano bowiem ogólnopolski konkurs wiedzy o życiu i dokonaniach Marii Skłodowskiej-Curie, adresowany do gimnazjalistów i uczniów szkół ponadgimnazjalnych w całym kraju. Zainteresowanie było ogromne, zgłosiło się ok. 600 uczniów z 44 szkół. Warto tu podkreślić, że nie były to tylko szkoły noszące imię uczonej. Do tych ostatnich organizatorzy wysłali bezpośrednie zaproszenia do udziału w konkursie, natomiast pozostałe placówki zgłaszały się po przeczytaniu informacji na stronach internetowych organizatorów. Konkurs objął swym patronatem honorowym Mazowiecki Kurator Oświaty, a pełne informacje o warunkach konkursu można było znaleźć także na stronach internetowych Kuratorium i Biura Edukacji miasta Warszawy. Konkurs przeprowadzono w trzech etapach, dwa pierwsze odbyły się w szkołach, trzeci zaś stanowiła samodzielna praca uczniów. W ramach I i II etapu uczestnicy odpowiadali na pytania z zakresu biografii uczonej, historii powstania Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie, historii utworzenia Instytutu Radowego w Warszawie, onkologii, fizyki, chemii oraz atomistyki. Pytania układali pracownicy Muzeum, Towarzystwa Marii Skłodowskiej-Curie w Hołdzie, Politechniki Warszawskiej oraz Państwowej Agencji Atomistyki. Autorzy pytań byli także członkami jury. Zakres i tematyka pytań wybiegała szeroko poza program szkolny, dlatego organizatorzy zorganizowali kilkanaście wykładów w Muzeum i siedzibie Towarzystwa Marii Skłodowskiej-Curie w Hołdzie (w Instytucie Onkologii przy ul. Wawelskiej 15) oraz dwudniową konferencję w sali Marii Skłodowskiej-Curie w Pałacu Staszica, aby przybliżyć młodzieży tematykę konkursu. Dzięki pomocy finansowej Państwowej Agencji Atomistyki ukazały się drukiem wykłady wygłoszone podczas konferencji. Pozycję tę rozesłano do szkół uczestniczących w konkursie.

Na stronach internetowych organizatorów umieszczono także szczegółową bibliografię, a dzięki pomocy finansowej Ministerstwa Edukacji, rozesłano do wszystkich szkół biorących udział w konkursie książkę pt. *Autobiografia Marii Skłodowskiej-Curie. Wspomnienia o Piotrze Curie*.

Do drugiego etapu konkursu zakwalifikowało się ponad 200, a do trzeciego 57 uczestników. Jak już wspomniałam, ostatni etap był samodzielną pracą każdego z nich. Uczestnicy mieli do wyboru trzy tematy: „Maria Skłodowska-Curie wczoraj i 100 lat później jako kobieta”, „Maria Skłodowska-Curie wczoraj i 100 lat później jako Polka” i „Maria Skłodowska-Curie wczoraj i 100 lat później jako uczona” w trzech możliwych kategoriach do wyboru: jako prezentacja multimedialna, jako praca literacka oraz jako praca plastyczna. Nadesłano 37 prac, z czego najwięcej to prezentacje multimedialne. Wśród prac literackich znalazły się: wiersze, sztuki teatralne, wywiady, opowiadania; zaś wśród prac plastycznych: obrazy, hafty, wydzieranki, szkice. Największym zainteresowaniem cieszył się temat ukazujący Marię Skłodowską-Curie wczoraj i 100 lat później jako uczoną.

Jury, jak podano w regulaminie, oceniało pomysłowość, niekonwencjonalność i trafność przedstawienia tematu, środki artystyczne użyte do tego celu, wywołanie emocjonalnej reakcji u odbiorcy oraz oczywiście zgodność merytoryczną z podanym tematem. Nadesłane prace stały na bardzo wysokim poziomie, choć cechowała je także duża różnorodność, dlatego też jury nie miało wcale łatwego zadania w wyborze laureatów, nagrodzonych i wyróżnionych.

Uroczystość zakończenia konkursu i wręczenia nagród odbyła się dnia 28 kwietnia w Politechnice Warszawskiej. Rozpoczęliśmy od złożenia kwiatów przed pomnikiem uczonej w holu gmachu głównego Politechniki, dalsza uroczystość odbywała się w Małej Auli. Zebranych, zaproszonych uczniów, rodziców, nauczycieli powitał Jego Magnificencja Rektor PW do Spraw Studenckich, prof. Franciszek Krok. Następnie Barbara Wachowicz wygłosiła gawędę pt. „Wierzę w przyszłość mojego narodu”, nawiązując do życia uczonej, jej ciężkiej, czasem wręcz heroicznej pracy, wielkiego patriotyzmu i nieprzerwanych, mimo odległości i upływu lat, gorących kontaktów z ojczyzną. Głos zabrali także przedstawiciele organizatorów konkursu: Prezes Państwowej Agencji Atomistyki – prof. Jerzy Niewodniczański, Prezes Polskiego Towarzystwa Chemicznego – prof. Paweł Kafarski, Prezes Towarzystwa Marii Skłodowskiej-Curie w Hołdzie – prof. Andrzej Kułakowski oraz prof. Włodzimierz Zych z Instytutu Fizyki Politechniki Warszawskiej. Na koniec autorka niniejszego sprawozdania omówiła przebieg konkursu i rozpoczęła się część najważniejsza dla uczestników, a mianowicie wręczenie nagród.

Spośród nagrodzonych 11 osób (jako laureaci) pojedzie do Paryża na wycieczkę „Paryskimi śladami Marii Skłodowskiej-Curie”; 8 osób (jako zdobywcy drugiego miejsca) otrzymało cyfrowe aparaty fotograficzne; 9 osób (nagrodzonych trzecią nagrodą) otrzymało MP3; 9 osób wyróżnionych, otrzymało klawiatury bezprzewodowe i Pen Drive. Wszyscy uczestnicy otrzymali książki oraz multimedialne prezentacje na temat promieniotwórczości. Sponsorem nagród rzeczowych była Warszawska Uczelnia im. Marii Skłodowskiej-Curie, zaś książek i prezentacji – organizatorzy konkursu.

Nagrodzone I nagrodą prace plastyczne zaprezentowano zebrany; fragmenty prac literackich odczytali autorzy; zaś prezentacje multimedialne są obecnie wykorzystywane jako pomoc naukowa w Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie i można je oglądać na nowo otwartej wystawie.

W uroczystości uczestniczyli także przedstawiciele mediów: Programu I Polskiego Radia oraz Polskiej Agencji Prasowej, dziennikarki przeprowadziły wywiady z uczniami, nauczycielami prowadzącymi oraz z przedstawicielkami organizatorów konkursu. Wieczorem można było wysłuchać audycji Doroty Truszczyk na temat roku jubileuszowego i organizowanych w nim spotkań oraz wywiady zarejestrowane na Politechnice Warszawskiej.

Uroczystość zakończyła się zrobieniem pamiątkowych fotografii i obiadem, na który zaprosił zebranych Rektor Politechniki Warszawskiej.

Małgorzata Sobieszczak-Marciniak
Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie

SESJA NAUKOWA KU CZCI HOENE-WROŃSKIEGO, WARSZAWA, 12–13 I 2007 R.

Józef Maria Hoene-Wroński (1776–1853), wszechstronnie utalentowany polski uczony, m. in. matematyk, inżynier i filozof, działający na emigracji, głównie we Francji, był niezwykle fenomenem w dziejach nauki. Niedoceniany i lekceważony za życia wizjoner, zapomniany po śmierci, ponownie „odkryty” po latach, ostatnio odzyskuje należne mu miejsce. Wyrazem tego docenienia było dołączenie portretu uczonego do znajdującej się w gmachu Instytutu Matematycznego PAN galerii wizerunków wybitnych matematyków. Uroczystość odbyła się w trakcie sesji naukowej pt. *Ku czci Józefa Hoene-Wrońskiego*. Została ona zorganizowana przez sekcję IMPANGA (akronim od: Instytut Matematyczny PAN, Geometria Algebraiczna) i odbyła się w dniach 12–13 stycznia 2007 r. w Warszawie. Owocem tej sesji jest wydana ostatnio pod redakcją Piotra Pragacza książka pt. *Hoene-Wroński. Życie, matematyka i filozofia*. Zawiera ona artykuły, w większości rozszerzone wersje referatów wygłoszonych na tej sesji:

Piotr Pragacz: *Życie i dzieło Józefa Marii Hoene-Wrońskiego*; Roman Murawski: *System filozoficzny Hoene-Wrońskiego*; Witold Węśław: *Matematyka Hoene-Wrońskiego i za jego czasów*; Tomasz Maszczyk: *O wyższości „Loi suprême” Hoene-Wrońskiego nad wzorem Bürmanna-Lagrange’a*; Paweł Domański: *Artykuł Stefana Banacha o „Prawie Najwyższym” Józefa Hoene-Wrońskiego*; Wiesław Wójcik: *Józef Maria Hoene-Wroński jako wizjoner i reformator matematyki*; W. Karkucińska, M. Marcinkowska: *Spuścizna po Hoene-Wrońskim w Bibliotece Kórnickiej*.

Uzupełnienie całości stanowią angielskie streszczenia powyższych artykułów.

Zaprezentowany na konferencji IMPANGi wybór tematów jest w pewnym sensie kompletny: uwzględniony został każdy ważniejszy aspekt życia i dorobku tego niezwykle uczonego. Reasumując: wydana książka stanowi cenne uzupełnienie skromnej literatury polskojęzycznej na temat postaci Hoene-Wrońskiego, jak również dobry punkt wyjścia dla dalszych dogłębnych i krytycznych studiów nad wciąż nieopracowaną, bogatą spuścizną po tym „archaniele cyfer” – jak go określił Teofil Lenartowicz.

Krzysztof Maślanka
Instytut Historii Nauki PAN
WarszawaKraków